

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Mehmet Özhaseki tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim. 27.02.2018

Barış YARKADAŞ
CHP İstanbul Milletvekili

İstanbul Zeytinburnu'nda 30 yıla yakın önemli karşılaşmalara sahne olan Abdi İpekçi Spor Salonu'nda yıkım ve moloz taşıma işlemleri geçtiğimiz ay başlamıştır. Türkiye Basketbol Federasyonu, Ragıp Buluç, Ziya Tanalı ve Ercan Yener'in mimarlığında, temelleri 1979 yılında atılan ve aynı yıl suikast sonucu öldürülen gazeteci Abdi İpekçi'nin adı verilen spor salonunun yerine yenisinin inşa edileceği açıklanmıştır.

Yıkımlar ve yıkım sonrası ortaya çıkan yıkıntıların kaldırılması/depolanması konusu ülkemizde net bir şekilde tanımlanmamış bir alan olup, söz konusu süreç büyük riskler barındırmaktadır. Bu risklerden birisi olan binaların hemen hemen pek çok kısmında bulunan asbest ise toplum sağlığı açısından büyük bir risk arz etmektedir.

Bir silikat olan tremilitin bozulmasından meydana gelen asbestin kolayca eğilip bükülebilen elastik olmayan bir yapısı vardır ve elle tel tel ayrılabilir kadar zayıf bir dayanıma sahiptir. Asbest, lifli, yumuşak, ateşte niteliği değişmeyen, zayıf ısı ve elektriksel özgül iletkenlik, mikroorganizmalara direnç gibi özelliklere sahip madensel bir maddedir. Asbestin bu doğal özellikleri onu ideal bir yalıtım maddesi yapmaktadır. Uluslararası Kanseri Araştırmaları Ajansı (IARC), her yıl dünyada kanser yapıcı maddeleri düzenli olarak özelliklerine göre gruplara ayırır. Ajansın kanserojen maddeler listesinde asbest maddesi, "kesin kanserojen" tanımlanması ile 1. grupta sınıflandırılmıştır. Asbest, solunum ya da içme suyuyla vücuda girdiğinde başta kanser olmak üzere çeşitli hastalıklara yol açar. Asbest lifleri havayla alındığında bu liflerin büyük bölümü hava yolları hücrelerinde birikir. Bunların üst solunum yollarının yukarı bölümlerinde kalan bir bölümü boğazdaki mukus tabakasıyla birlikte balgamla atılır veya yutulur. Ancak bir bölümü akciğerin derin kısımlarına kadar iner ve vücuttan hiçbir zaman çıkmayabilir. Asbestin neden olduğu hastalıkların ortaya çıkması için 20-40 yıl arası bir süre geçmesi gerekir. Kansere neden olan asbestin, üretimi, kullanımı ve piyasaya arzı ile asbest içeren eşyanın piyasaya arzını yasaklayan yönetmelik 31 Aralık 2010 itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Daha önce kısmen yasaklanan asbest, tamamen yasaklı hale gelirken, Avrupa Birliği ile de bu konuda tam uyum sağlanması hedeflenmişti. Ayrıca kansere neden olan asbestin üretimi,

25779

kullanımı ve asbest içeren eşyanın piyasaya sunulmasını yasaklayan, "Bazı Tehlikeli Maddelerin, Müstahzarların ve Eşyaların Üretimine, Piyasaya Arzına ve Kullanımına İlişkin Kısıtlamalar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" Resmi Gazetede 29 Ağustos 2010 tarihinde yayımlanmıştı.

Bu yönetmeliklerden önce yapılan ve Kentsel Dönüşüm kapsamında yıkılması öngörülen binaların hemen hemen hepsi asbest içermekte ve yıkım sırasında yoğun bir asbest maruziyeti riski kendisini dayatmaktadır. Binalarda, bazı tavan kaplamalarında, ısı ve yangın yalıtımı için kullanılan izolasyon malzemeleri ve panellerinde, kazanlarda ve borularda kullanılan ısı yalıtım malzemelerinde, çelik yapıların yangına karşı korunması için kullanılan malzemelerde, elektrikli araçların yalıtımında kullanılan bazı kağıt çeşitlerinde, vinil veya termoplastik zemin döşemelerinde, asbestli çimento ürünleri olarak oluklu çatı kaplamaları ve duvar kaplamalarında ve daha pek çok yerde kullanılmakta olan asbestin yıkım sırasında ortama yayılması ciddi riskler barındırmaktadır. Kullanım kolaylığı ve ucuzluğu nedeniyle özellikle inşaat sektöründe kullanılan asbestin zararları konusunda, Dünya Çalışma Örgütü (ILO) verilerine göre, her yıl asbest yüzünden 100 bin kişinin yaşamını yitirdiği tahmin edilmektedir. Üstelik dünyada asbest üretimi 1970'lerden bugüne sürekli azalmasına rağmen, geçmiş dönemde temasta bulunanlar için risk hala devam etmektedir.

Bu çerçevede;

- 1- Abdi İpekçi Spor Salonu'nu yıkımı esnasında asbest kontrolü yapılmış mıdır? Yapılmışsa sonuçları nedir? Hangi firma yapmıştır? İlgili firmanın bu testi yapması için gerekli akreditasyon belgesi var mıdır?
- 2- Zeytinburnu Belediyesi'nin mevzuata aykırı yıkım izni verdiği doğru mudur? Bu konuda başlatılmış bir soruşturma var mıdır?
- 3- Abdi İpekçi Spor Salonu'nun hemen yanında bulunan ve yüzlerce öğrencinin öğrenim gördüğü okulda bulunan öğrencilerin bu yıkım faaliyeti nedeniyle ortaya çıkan asbest maddesinden zarar görmemesi için ne gibi önlemler alınmıştır?
- 4- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu İstanbul Grup Başkanlığı'ndan Zeytinburnu Kaymakamlığı'na yıkımın durması için gönderilen yazıya rağmen durdurulmadığı doğru mudur?
- 5- İlgili testin yeniden yapılması için bağımsız akredite kurumlardan destek alınması düşünülmekte midir? İlgili meslek odalarıyla bu konuda bir görüşme yapılmış mıdır?
- 6- İnsan sağlığının hiçe sayılması ve ailelere güvence vermeden yangından mal kaçırma benzeri şekilde yapılan uygulama doğru bir uygulama mıdır? İlgili kompleksin oluşturacağı atık hafriyat miktarı kaç metreküptür? Bu hafriyat hangi sahalara dökülmektedir? Bugüne kadar taşınan miktar kaç metreküptür?
- 7- İstanbul'un kaç ilçesinde asbest testi yapılmaktadır?